

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Haridusteaduste instituut
Kutseõpetaja õppekava

Silja Šuman

**KUTSEÕPETAJATE HINNANGUD E-ÕPPE OLULISUSELE, VÕIMALUSTELE,
TAKISTUSTELE JA VALMISOLEKULE E-ÕPPEKS VANGLAHARIDUSES**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: lektor Karmen Kalk

Tartu 2024

Resümee

Kutseõpetajate hinnangud e-õppe olulisusele, võimalustele, takistustele ja valmisolekule e-õppeks vanglahariduses.

Lõputöö eesmärk on uurida e-õppe olulisust, võimalusi, takistusi ja valmisolekut õpetamiseks vanglahariduses kutseõpetajate hinnangul. Andmeid koguti küsimustiku abil ja vastuseid töödeldi statistiliselt. Vanglas on kõige rohkem lõpetanuid just kutseõppes, kui võrrelda põhikooli või gümnaasiumiga. Paljud kutseõpetajad pidasid e-õppe võimaldamist vanglas oluliseks, kuna see mitmekesistaks ja lihtsustaks õppetööd ja avaldaks positiivset mõju vanglaharidusele üldiselt. Selle läbiviimist takistavad kehtivad seadused ja tehnilised piirangud. Pemiseks takistuseks on arvuti kasutamise keeld ja kinnipeetavate piiratud ligipääs internetile. Lisaks tundsid õpetajad vajadust põhjalikuma ettevalmistuse järele, et saaksid paremini toime tulla vangla eripäradega ja pakkuda tõhusat ja turvalist õpikeskkonda. Enamik õpetajatest on valmis kasutama vanglas e-õpet ning peavad seda kasulikuks ja vajalikuks. See kõik nõuab takistuste kõrvaldamist ja õpikeskkondade tänapäevastamist, pidades sammu digitehnoloogiate arenguga.

Märksõnad: kutseõpetajad, vanglaharidus, e-õpe

Vocational teachers' evaluation of the importance of e-learning, opportunities, obstacles and readiness for e-learning in prison education.

The aim of the thesis is to investigate the importance of e-learning, opportunities, obstacles and readiness for teaching in prison according to vocational teachers. Data was collected using a questionnaire, the answers were statistically analyzed. Prisons have the highest number of graduates in vocational education, compared to primary school or high school. Many vocational teachers considered it important to enable e-learning in prison, as it would diversify and simplify teaching and have a positive impact on prison education in general. This is hindered by current laws and technical limitations. The main obstacles are inmates' limited access to computers and the Internet. In addition, the teachers felt the need for more thorough training to cope with the specifics of the prison and provide an effective and safe learning environment. Most of the teachers are ready to use e-learning in prison and consider it useful and necessary. It requires removing obstacles and modernizing learning environments, keeping pace with the development of digital technologies.

Keywords: vocational teachers, prison education, e-learning

Sisukord

Sissejuhatus.....	4
1. Teoreetiline ülevaade	5
1.1. Hariduskorraldus Eesti vanglasüsteemis.....	5
1.2. E-õpe võimalused ja takistused vanglahariduses	6
1.3. Vanglaõpetajate valmisolek õpetamiseks	7
2. Metoodika	9
2.1. Valim.....	9
2.2. Andmete kogumine.....	9
2.3. Andmete analüüs	10
3. Tulemused.....	10
3.1. E-õppe võimaldamise olulisus vanglahariduses	10
3.2. E-õppe korraldamise võimalused vanglahariduses.....	11
3.3. E-õppe korraldamise takistused vanglahariduses	12
3.4. Kutseõpetajate valmisolek e-õppe korraldamiseks vanglahariduses	13
4. Arutelu	14
Tänuõnad	17
Autorluse kinnitus.....	17
Kasutatud kirjandus	18
Lisad	

Lisa 1. Ankeetküsimustik

Sissejuhatus

Eesti haridusvaldkonna üks tähtsamaid põhimõtteid on elukestev õpe, mis tähendab, et kõigil peab olema võimalus omandada uusi teadmisi ja oskusi kogu elukaare jooksul ning tagada väerika eneseteostamise võimalused ühiskonnas, töö- ja pereelus (Eesti elukestva õppe..., 2020). Vangistusseadus (2000) sätestab, et ka vangla peab tagama hariduse kättesaamise ning soodustama ja suunama kinnipeetavaid hariduse saavutamisel. Samuti on Eesti Vabariigi Justiitsministeeriumi 2023 – 2026 arengukavas üheks oluliseks strateegiliseks eesmärgiks korduvkuritegevuse vähendamine, kus töö- ja õppimisvõimaluste tagamine vanglateskonnas soosib kinnipeetavate positiivset arengut ning toetab retsidiivsuse vähenemist (Justiitsministeerium, 2023). Hariduse ja elukestva õppimise võimalusi peetakse küll elementaarseks, kuid vähe mõeldakse neile, kes omandavad haridust erilistes tingimustes, vanglas (Ülevaade haridussüsteemi..., 2019).

Eesti Haridus- ja Teadusministeeriumi raportist järeldub, et Eesti vanglates toimub praegusel ajal siiani õpe paberi ja pliiatsi abil. Taolisel teel õppimisel jääb arendamata digipädevus, mis on tänapäeva ühiskonnas möödapääsmatu (Ülevaade haridussüsteemi..., 2019). E-õpe on digitehnoloogial põhinev veebipõhine süsteem, mille eesmärk on pakkuda isikupärastatud, õppijakeskset, avatud ja interaktiivset õpikeskkonda, et toetada ja täiustada õppeprotsesse (Rodrigues, jt 2019). Kinnipeetavate haridus tuleb viia võimalikult lähedale väljaspool ühiskonda olevate hariduse parimatele tavadele (Becker-Pestka, 2022), kuid sellisena ei saa seda teostada ilma korralikult koolitatud ega valmisolekuta õpetajateta (Lukacova *et al.*, 2018).

Eestis õpetavad vanglates erialasid kutseõpetajad. Siiani ei ole aga töö autori hinnangul teada, milline on Eesti kutseõpetajate võimalused, takistused ja valmisolek e-õppeks vanglahariduses. Autorile teadaolevalt ei ole Eestis läbiviidud varasemaid uuringuid, kus just kutseõpetajaid uuritakse vangla õppes. Haridusel on oluline roll vangide taas integreerimisel ühiskonda pärast vanglast vabanemist. Kvaliteetne haridus, sealhulgas e-õpe, võib suurendada vangide tööhõivevõimalusi ja elukvaliteeti pärast vabanemist. Antud teemat on oluline uurida, kuna e-õpe võib olla võimalus laiendada hariduse kättesaadavust vanglates. Uurides kutseõpetajate valmisolekut ja võimalusi e-õppeks, saab paremini hinnata, kuidas tagada hariduse kvaliteet vanglahariduses ning parandada kinnipeetavate õppetingimusi. Bakalaureusetöö eesmärk on välja selgitada e-õppe olulisus, võimalused, takistused ja valmisolek õpetamiseks vanglahariduses kutseõpetajate hinnangul.

1. Teoreetiline ülevaade

1.1. Hariduskorraldus Eesti vanglasüsteemis

Eesti vanglates on tagatud vajalikud võimalused ja koostöö riiklike õppeasutustega, et kinnipeetavatel oleks võimalik omandada hraidus (Vanglateenistus, 2023). Vanglas toimub õpe samadel tingimustel, mis samaväärne õpe vabaduses, kasutatakse samu õppekavasid ning õpetajateks on vabaduses tegutsevate koolide õpetajad (Mihelson, 2017).

Justiitsministeeriumi andmetel on Eestis kolm vanglat: Tartu, Tallinna ja Viru vangla. Viru vangla erineb teistest just selle poolest, et täiskasvanud kinnipeetavatele lisaks, viibivad seal ka alaealised (Justiitsministeerium, 2020). Eestis on kõikides vanglates võimalik omandada nii põhi-, kesk- kui ka kutseharidust. Igale kinnipeetavale koostatakse individuaalne täitmiskva, mille üks eesmärkidest on toetada kinnipeetava arengut haridustaseme, kutse-, töö- ja sotsiaalsete oskuste täiendamise kaudu. Põhiharidust saavad omandada kinnipeetavad, kellel on see omandamata ja alla 18. aastased, kelle jaoks on see seadusega ettenähtud ulatuses kohustuslik (Vangistuseseadus, 2020).

Üldharidust pakub Tartu vanglas Tartu Täiskasvanute gümnaasium ja Tartu Kroonuaia kool, Tallinna vanglas Tallinna täiskasvanute gümnaasium ning Viru vanglas Kohtla-Järve täiskasvanute gümnaasium (Vanglateenistus, 2023). Kutseharidust pakub Tartu vanglas Tartu kutsehariduskeskus, Tallinna vanglas Tallinna Ehituskool ja Teeninduskool ning Viru vanglas Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus (Justiitsministeerium, 2020). Kutseharidust saab omandada aianduse, maastikuehituse, õmbleja ning maaler-siseviimistleja, kivi- ja betoonkonstruktsioonide ehitaja, lisaks ehituspuussepa, puidupingioperaatori kui ka keevitaja, elektriku, abikoka, puhastusteenindaja ning toateenindaja erialadel (Vanglateenistus, 2020). Kutseharidusreformiga seonduvalt tegeletakse vanglates uute õppekavade välja töötamisega, et võimaldada omandada kutseharidust lühema aja jooksul praegusest (Justiitsministeerium, 2020). Antud töös keskendutaksegi just kutsehariduse õpetamisele.

Eesti riigi Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt vanglates läbiviidud seire tulemusena on küll õppijate arv aastati kõikunud, kuid siiski suurusjärk on jäänud samaks. Näiteks õppis põhikoolis 2018/2019. aastal 99, gümnaasiumis õppis 2018/2019. aastal 75 kinnipeetavat (Ülevaade haridussüsteemi ..., 2019). 2021/22 omandas põhikooli hariduse 92 ja gümnaasiumis 52 kinnipeetavat (Vanglateenistus, 2023). Enim on kasvanud kutseõppe lõpetanute arv. Kui 2016/2017. a omandas kutseõppe 113 õpilast, siis 2018/2019. a 176 (Ülevaade haridussüsteemi ..., 2019) ning 2021/22 155 kinnipeetavat (Vanglateenistus,

2023). Kokkuvõtvalt võib öelda, et Eesti vanglasüsteemis on kutseharidusel oluline osa kinnipeetavate rehabilitatsioonist ja nende ühiskonda reintegreerimisest. Kõige rohkem lõpetanud on kutseõppes, võrreldes põhikooli või gümnaasiumiga. Iga vangla teeb koostööd riiklike õppeasutustega ning hariduse andmist reguleeritakse vastavalt seadustele.

1.2. E-õpe võimalused ja takistused vanglahariduses

Eesti Haridussõnastiku (2023) järgi on e-õpe õpe, mis põhineb suuremas osas või siis täielikult infotehnoloogia abil. E-õpe võeti rohkem kasutusele COVID-19 pandeemia ajal, kui toimus kaugtöö- ja õpe. Stamatou jt (2022) kirjeldavad, et samas ei olnud e-õppeks võimalust kinnipeetavatel. See tõrjutus tõi kaasa enesetäiendamise ja -arenguvõimaluste äravõtmise, samuti võrdse juurdepääsu põhiõigusele saada haridust. Lisaks võib viia vanglakompleksi ülerahvastatus paratamatult vangide õppeprotsessist kõrvalejäämiseni, kui vabad õppekohad on täidetud. Selle ebavõrdse olukorra lahendamiseks võiks olla erinevate uuringute põhjal e-õpe.

E-õppe eelistena on välja toodud, et see võimaldab jälgida õppija tulemuslikkust, administreerida hindelisi töid ning hinnata õpilaste sooritusi (Adeyeye, 2019), lisaks aitab kinnipeetavatel õppida ja läbida erinevaid koolitusi ning kursusi ilma, et nad peaksid lahkuma oma vanglaüksusest (Becker-Pestka, 2022). E-õpe pakub turvalist interaktiivset ja asjakohastatud õppesisu. E-õppe eelisteks on ka näiteks kulude kokkuvõtteid, õppimise ja koolitajate pakkumise laiendamine, paindlikkus, võimalus, et kinnipeetavat näha õppijana mitte vangina, interaktiivne ja multimeedial põhinev kaasamine (Piellera, 2015). Positiivsena on ka välja toodud, et e-õpe võimaldab laiendada koolituste võimalusi, kaasata rohkemaid kinnipeetavaid koolitustesse, paremini pakkuda kinnipeetavate individuaalsetele vajadustele vastavat haridust (Hammerschick, 2010). E-õpe on suurendanud kinnipeetavate osalust, motiivi ja sõltumatust ning arendanud hilisemas elus vajaminevaid digioskusi (Adeyeye, 2019), kus e-õpe võimaldab kinnipeetavatel õppida uut teavet ja arendada oma võimeid (Mahlangu ja Zivanai, 2023), ning et e-õppe eelisteks on eelkõige aja kokkuvõtteid ja õppeprotsessi individualiseerimine (Becker-Pestka, 2022). E-õpe pakub ka õppimisvõimaluste mitmekesistamist ning erinevaid koostöö võimalusi, samuti hoiab e-õppe kasutamine ära ka digitaalse tõrjutuse nähtuse (Monteiro jt, 2015). COVID-19 ajal aitas e-õpe vanglas piirata COVID-19 levikut, hoides kinnipeetavaid ja õpetajaid oma ruumides, säilitades õppeprotsessi (Becker-Pestka, 2022).

E-õppe takistuseks võib pidada seda, kuidas tegelikult jäävad vanglate hariduse ja koolituse pakkumised ning praktika sageli eesmärkidest maha seaduses sõnastatud deklaratsioonide tõttu. Kõigile fraktsioonidele ei meeldi vangide hariduse laiendamise ideed ning potentsiaalsed valijad ei pruugi nõustuda sellega, et kinnipeetavatele pakutakse “privileege” e-õppe näol (Hammerschick, 2010). Järgmiseks takistuseks on rahaline ressurss, sest e-õpe vajab kaasaegseid tehnoloogiaid ning kiiret internetiühendust (Becker-Pestka, 2022; Monteiro jt, 2015). Lisaks seisavad e-õpet soovivad õpetajad silmitsi paljude väljakutsetega nagu juurdepääs tehnoloogiale, internetile ja digitaalsetele materjalidele peab olema kooskõlas turvaprotokollidega, mis aga enamasti pärsivad uuenduslikke lähenemisviise õppimisele (Lineo Rose, 2022).

Eesti Haridus- ja Teadusministeeriumi raportist järeldub, et Eesti vanglates toimub praegusel ajal siiani õpe paberi ja pliiatsi abil. Ohu ettekäändel on keelatud õpilastele ja õpetajale ligipääs veebipõhiste õppematerjalidele (Ülevaade haridussüsteemi...,2019). Becker-Pestka (2022) leiab, et e-õpet ei võeta paljudes vanglates kasutusele, kuna kardetakse, et võidakse uusi tehnoloogiaid ebaefektiivselt kasutada; õpetajatel ja kinnipeetavatel võib olla hirm tehnoloogia ja muutuste ees; tõhusa juhtimis- ja otsustuspoliitika puudumine; õpetajate digioskamatus ja teadmatus tehnoloogia pakutavast potentsiaalist; ebapiisavad interaktiivsed multimeedia õppematerjalid ning takistuseks võib ka olla piiratud juurdepääs tehnoloogiale. Õpetajad on selgitanud, et kinnipeetavad ei saa tänapäevases ühiskonnas peale vabanemist enam ilma digioskusteta hakkama. Nad ei saa vajalikke oskusi, kui vanglas puudub juurdepääs kaasaegsetele tehnoloogiatele. Õpetajad on tõdenud, et suurim takistus kinnipeetavate õpetamisel ongi digitaalne lõhe (Watts, 2010).

Kokkuvõtvalt võib öelda, et e-õppe kasutamine vanglahariduses võib suurendada kinnipeetavate tööalast konkurentsivõimet ja valmistada neid ette eluks pärast vanglat. Siiski seisavad vanglaõpetajad silmitsi mitmete riiklike otsustega, nagu turvalisus, kulud ja juurdepääs tehnoloogiale.

1.3. Vanglaõpetajate valmisolek õpetamiseks

Vanglaõpetaja on haridustöötaja, kes töötab vanglas, pakkudes hariduslikku tuge ja juhendamist kinnipeetavatele. Eestis on vanglaõpetajateks õpetajahariduse omandanud üld- või kutsehariduse õpetaja (Vanglateenistus, 2023). Õpetajate koolituse raamnõuded § 2 kirjeldab täpsemalt õpetaja koolituse eesmärki, kus lisaks väärtustele peab õpetaja arvestama iga isiksuse individuaalset arengut ja selleks kasutama toetavaid õpetamismeetodeid

(Õpetajate koolituse raamnõuded, 2019). Vanglaõpetajad lähtuvad üldhariduse Põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest ning kutseõpetajad Kutseõppe seadusest (2013). Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (2010) § 84 kohaselt teostab õpetajate üle järelevalvet Haridus- ja Teadusministeerium. Erinevate seaduste ja määrustega on õpetajate ettevalmistamise ja koolituse valdkond küll reguleeritud, kuid eraldi ei ole mainitud üheski seaduses vanglaõpetajaid. Vanglaõpetaja peab arvestama traditsioonilises haridussüsteemis seatud hariduseesmärkide ja õpiväljunditega, kuid neid realiseerides tuleb arvestada temale võõra õigussüsteemiga (seadused, vanglakultuur, alternatiivharidus, turvalisus). Seetõttu on oluline, et juba alustavad vanglaõpetajad saaksid täiendkoolitusi (Patrie, 2017). Slovakkias läbiviidud uuringust selgus, et ka seal tunnevad vanglaõpetajad puudust spetsiaalsetest koolitustest, kuna neile ei ole ühtegi eraldi täiendkoolitust, s.h ka digipädevuste alast koolitust (Lukacova *et al.*, 2019). E-õppe läbiviimiseks ei saa õpetajad eraldi koolitust, kuid nad vajaksid teadmisi, kuidas kasutada digitaalseid platvorme ja vahendeid eesmärgipäraselt ja turvaliselt, hõlmates ka oskusi nagu digitaalsete õppematerjalide loomine, hindamine ning õppijatele tehnilise toe pakkumine (Lineo Rose, 2022).

Õigussüsteem keskendub turvalisusele, kontrollile ja võimule, kuid haridussüsteem tahab võimestada õpilasi, suurendada nende iseseisva õppimise võimet, isiklikku ja sotsiaalset arengut ja enesejuhtimist (Patrie, 2017). Õpetajate kogemused vanglas e-õpet läbi viies on väljakutsuvad. Edukaks toimetulekuks on oluline, et õpetajad saaksid asjakohast toetust, koolitust ja ressursse ning et neil oleks võimalus õppida oma kogemustest (Hammerschick, 2010).

Kokkuvõtteks on e-õpe vanglas oluline, sest see lahendaks hariduse võimaldamisega seotud probleemid. Autorile teadaolevalt puuduvad aga siiani Eestis empiirilised uuringud, mis käsitleksid just kutseõpetajaid vanglahariduses ning nende hinnanguid e-õppele. Vanglatöö üheks eesmärgiks, on toetada ja suunata kinnipeetavat, et ta saaks paremini hakkama ühiskonda naastes ning paremaks toimetuleku võtmeks on hea haridus. Kuid seda ei saa hästi teha ilma korralikult koolitatud ega valmisolekuta õpetajateta.

Bakalaureusetöö eesmärk on välja selgitada e-õppe olulisus, võimalused, takistused ja valmisolek õpetamiseks vanglahariduses kutseõpetajate hinnangul.

Uuringu eesmärgist tulenevalt püstitati järgmised uurimisküsimused:

1. Kuivõrd oluline on e-õppe võimaldamine vanglahariduses kutseõpetajate hinnangul?
2. Millised on e-õppe läbiviimise võimalused vanglahariduses kutseõpetajate hinnangul?
3. Millised on e-õppe läbiviimise takistused vanglahariduses kutseõpetajate hinnangul?

4. Milline on vanglas õpetamise ettevalmistus e-õppe läbiviimiseks kutseõpetajate hinnangul?

2. Metoodika

Uurimistöös kasutati kutseõpetajate hinnangute saamiseks kvantitatiivset lähenemisviisi, sest see võimaldab uurijal koguda võimalikult täpseid andmeid, mida on võimalik statistiliselt mõõta (Hirsjärvi *et al.*, 2010). Uuringu andmeid koguti küsimustiku abil ning vastuseid töödeldi statistiliselt (Õunapuu, 2014).

2.1. Valim

Valimi moodustamise strateegiaks oli eesmärgipärane valim, mille kohaselt peavad uuritavad vastama kindlatele kriteeriumitele (Õunapuu, 2014). Selles uurimuses oli valimisse valiku kriteeriumiks vanglas kutseõpetajana töötamine. Uurimuse läbiviimise hetkel töötas Eesti vanglates 21 kutseõpetajat. Valimi moodustasid nelja kutsekooli 14 õpetajat, kellest viis (36%) olid naised ja üheksa (64%) mehed. Kutseõpetajana vanglas on uuritavatest kaheksa (57%) töötanud üks kuni viis aastat ning kuus õpetajat (43%) kuus kuni kümme aastat.

Uuritavad õpetavad vanglates erinevaid erialasid. Kõige rohkem ehk neli (29%) õpetavad puidupingioperaatori kutseõpet, kolm (21%) ehitust-plaatimist, kaks (14%) õpetavad abikokaõpet ja erialast võõrkeelt (14%), üks (7%) toitlustust, majutust ja inglise keelt ning veel üks (7%) suhtlemispsühholoogiat ja karjäärinõustamist.

Kuus õpetajat töötab vanglas nädalas 1-2 päeva (43%), viis 3-4 päeva (36%) ning üks 3-5 päeva (7%). Üks kutseõpetaja tõi välja, et temal on nädalas kokku 44 tundi ja teisel oli 0,25% koormus, kuid ta enam ei tööta.

2.2. Andmete kogumine

Andmete kogumiseks kasutati elektroonilist küsimustikku (vt lisa 1), mis koostati *Google Forms* keskkonnas. Küsimustik koostati lähtudes töö eesmärgist ja vangla õpet käsitlevatest varasematest uuringutest. Küsimustik hõlmas etteantud valikvastuseid, Likerti tüüpi 5 palli skaalal väidete hindamist ning avatud küsimusi.

Küsimustikus oli kokku 21 küsimust, mis jagunesid viieks teemaplokiks: Esimeses teemablokis küsiti taustaandmeid, näiteks: sugu, vanus, haridustase. Teises teemablokis toodi välja viis väidet, kus paluti kutseõpetajatel hinnata 5 palli skaalal (1- ei nõustu üldse ja 5-

nõustun täielikult) e-õppe olulisust vanglas, näiteks „*E-õpe lihtsustaks Teie tööd vanglas*“. Kolmandas teemaplokis paluti uuritavatel 5 palli skaalal hinnata (1- üldse pole võimalik ja 5- kindlasti võimalik), kuivõrd neil on võimalik kasutada e-õpet oma erialal õpetamiseks. Neljandas teemaplokis paluti uuritavatel hinnata oma erialaste digitaalsete õppematerjalide olemasolu 5 palli skaalal (1- väga vähe õppematerjale ja 5- väga palju õppematerjale) ning valikvastustega küsimusega märkida, millised on nende arvates põhilised takistused e-õppe kasutuselevõtuks, näiteks „*Minu erialal pole e-õpe võimalik*“. Viiendas teemaplokis olid valikvastused ja 5 palli skaala (1- minimaalsed teadmised ja 5- olen väga digipädev) küsiti näiteks, kuidas kutseõpetajad on saanud ettevalmistuse vanglas õpetamiseks ning kuivõrd nad kasutaksid e-õpet vanglas.

Uuritavate poole pöördui e-kirja teel. Kõikide vanglas õpetavate kutseõpetajate e-mailid saadi koolidest. Küsimustik oli vastamiseks avatud kaks kuud. Kahe kuu jooksul saadeti kutseõpetajatele üks e-kiri meeldetuletusega. Uuringus osalemine oli uuritavatele vabatahtlik ning saadud vastused anonüümsed (Hea teadustava, 2023).

2.3. Andmete analüüs

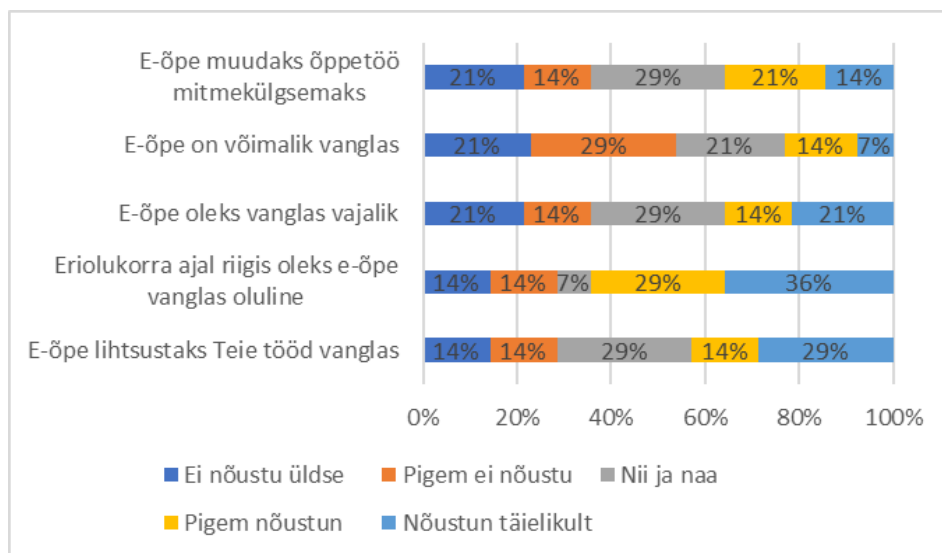
Peale andmete kogumist korrastati ja analüüsiti saadud tulemusi tabelitöötlusprogrammis *Microsoft Excel 2016*. Seejärel kodeeriti andmed arviliseks, näiteks “ei nõustu üldse” =1 ja “nõustun täielikult” = 5. Andmete kirjeldamiseks kasutati sagedusnäitajaid nagu vastajate arv ja protsendid, et teada saada, milline on kutseõpetajate hinnangul e-õppe olulisus ja võimalikkus vanglahariduses, nende valmisolek ning takistused selle kasutamiseks. Analüüsimisel tagati andmete anonüümsus ja konfidentsiaalsus (Hea teadustava, 2023)

3. Tulemused

Bakalaureusetöö eesmärk on välja selgitada e-õppe olulisus, võimalused, takistused ja valmisolek õpetamiseks vanglahariduses kutseõpetajate hinnangul. Tulemuste peatükis tuuakse välja küsimustiku analüüsimisel saadud vastused uurimisküsimuste kaupa.

3.1. E-õppe võimaldamise olulisus vanglahariduses

Esimene uurimisküsimus käsitles seda, kuivõrd oluline on e-õppe võimaldamine vanglahariduses kutseõpetajate hinnangul. Selleks paluti kutseõpetajatel hinnata 5 palli skaalal (1- ei nõustu üldse; 5- nõustun täielikult) väiteid e-õppe olulisuse kohta vanglas (Joonis 1).

Joonis 1. E-õppe võimaldamise olulisus vanglahariduses kutseõpetajate hinnangul

Kõige vähem nõustuti sellega, et e-õpe on võimalik vanglas, millele vastas 50% vastajatest. E-õpet pidasid vanglas vajalikuks 35% õpetajatest, kes siis nõustus täielikult või siis pigem nõustus. Oluliseks pidasid õpetajad ka e-õpet eriolukorra ajal vanglas, kus siis 65% nõustus täielikult või pigem nõustus.

3.2. E-õppe korraldamise võimalused vanglahariduses

Teine uurimisküsimus keskendus sellele, millised on e-õppe läbiviimise võimalused vanglahariduses kutseõpetajate hinnangul. Esiteks paluti õpetajatel 5 palli skaalal (1- üldse pole võimalik; 5- kindlasti võimalik) hinnata, kuivõrd on neil võimalik kasutada vanglas oma eriala ainetes e-õpet. Selgus, et üle poole uuritavatest (57%) hindasid, et neil ei ole üldse võimalik e-õpet vanglas oma eriala ainetes kasutada. Üks (7%) uuritav vastas, et pigem ei ole võimalik, üks (7%) nii ja naa. Kaks (14%) uuritavat märkisid, et neil pigem on võimalik ja ühel (7%) on kindlasti võimalik e-õpet läbi viia.

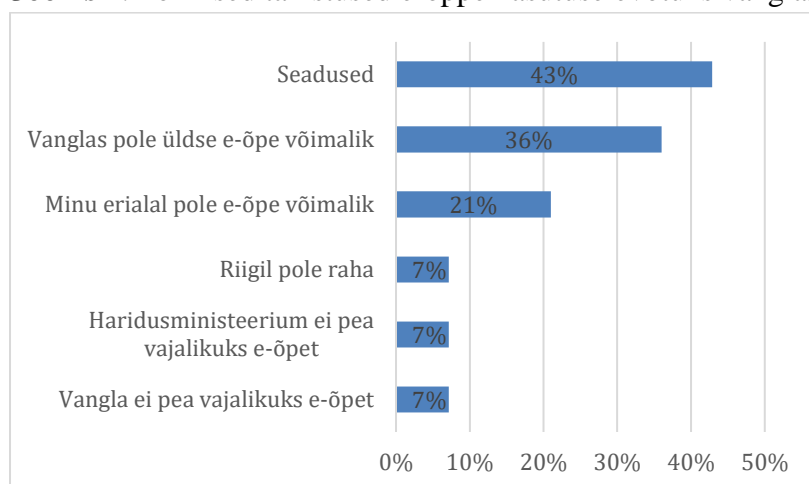
Vastuste põhjendamisel tõid kutseõpetajad välja, et vanglahariduses on arvutite kasutamine õpetajatele keelatud, samuti ei luba kehtiv seadusandlus kinnipeetavatel kambritest arvuti ja internetiühenduse olemasolu. Üks uuritav selgitas: „Õppepraktikat ei ole võimalik e-õppena teha“ ning teine tõi välja: „Praeguste võimaluste juures ei ole võimalik tehniliste probleemide ega ka õppematerjalide puudumise tõttu.“

Kutseõpetajad kasutavad järgmisi digitaalsete õppevahendeid oma eriala õpetamisel vanglas: arvuti (11; 79%), projektor (4; 29%) ja digitahtvel (4; 29%). Üks (7%) õpetaja kasutab ka televiisorit, kust näitab õppevideoid.

3.3. E-õppe korraldamise takistused vanglahariduses

Kolmanda uurimisküsimusega uuriti, millised on e-õppe läbiviimise takistused vanglahariduses kutseõpetajate hinnangul. Õpetajad said valikvastustega küsimuse raames märkida kõik sobivad variandid, mida nad peavad e-õppe läbiviimise takistuseks (Joonis 2). Kõige rohkem uuritavatest (43%) tõid takistusena välja seaduste piirangud. Kõige vähem (7%) peetakse takistusteks seda, et vangla ei pea e-õpet oluliseks, haridusministeerium ei pea vajalikuks e-õpet ning riigil ei ole raha.

Joonis 2. Põhilised takistused e-õppe kasutuselevõtuks vanglas kutseõpetajate hinnangul

Samuti anti uuritavatel võimalus ise vastuseid lisada. Üks uuritav tõi välja järgneva: „E-õpe eeldab vanglas töö ümberkorraldamist laiemalt ehk siis peavad valvurid ka tunnis olema ja nii edasi.“

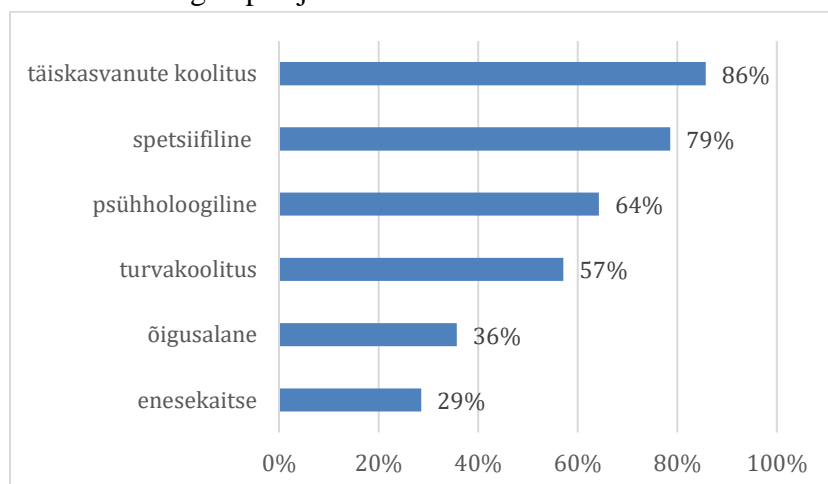
Õpetajatel paluti hinnata 5 palli skaalal (1- väga vähe õppematerjale; 5- väga palju õppematerjale) oma erialaste digitaalsete õppematerjalide olemasolu. Kõige rohkem ehk 29% uuritavatest vastasid nii ja naa, 21% hindasid, et pigem on palju õppematerjale ning sama paljud, et digitaalsete õppematerjale on väga palju. Võrdsest (14%) uuritavatest vastasid, et neil on väga vähe või pigem vähe õppematerjale.

3.4. Kutseõpetajate valmisolek e-õppe korraldamiseks vanglahariduses

Viimase uurimisküsimusega taheti teada saada, milline on vanglas õpetavate kutseõpetajate ettevalmistus e-õppe läbiviimiseks kutseõpetajate hinnangute põhjal. Esiteks küsiti õpetajatelt valikvastustega küsimusega, kuidas on nad saanud ettevalmistuse vanglas õpetajana. Selgus, et kuus õpetajat (43%) on saanud individuaalset juhendamist, kolm (21%) koolitusi ning üks (7%) läbinud täiendõpet. Lisaks tõid üheksa (64%) kutseõpetajat välja, et toimus vaid kiire juhendamine ja vangla infopäevad õpetajatele ning üks (7%) kirjeldas, et mingit erilist õpet ei pakutud, tutvutakse vaid kodukorra ja seadustega. Samuti vastas üks (7%) uuritav, et teda saadeti lihtsalt õpetama, sest naiskolleeg kartis vange.

Järgmisena küsiti õpetajatelt, milline peaks nende arvates olema vanglaõpetajate ettevalmistus enne tööle asumist. Selgus, et enamus kutseõpetajatest ehk 12 (86%) peavad olulisimaks saada täiskasvanute koolitust ja kõige vähem toodi välja enesekaitse ettevalmistuse vajadust (Joonis 3).

Joonis 3. Vanglaõpetajate ettevalmistus enne tööle asumist kutseõpetajate hinnangul

Seejärel paluti õpetajatel hinnata, kui võrd nad kasutaksid e-õpet vanglas. Peaaegu pooled õpetajad ehk 43% pigem kasutaksid e-õpet vanglas, 29% pigem ei kasutaks, 7% kindlasti kasutaks ja 7% õpetaja ka kindlasti kasutaks, kui selleks oleks võimalus. Seejärel uuriti, kui võrd õpetajad oleksid valmis e-õppeks vanglas. Tulemused näitasid, et üle poolte õpetajatest ehk 71% pigem kasutaksid e-õpet vanglas ning mitte ükski uuritav ei vastanud, et ta kindlasti ei kasutaks e-õpet.

Viimasena paluti õpetajatel avatud küsimusega välja tuua, milliseid muudatusi vajaks kutseõpe vanglas. Neli õpetajat vastasid, et mitte midagi ei ole vaja muuta. Teised õpetajad selgitasid, et vanglas õpetamiseks võiks olla eeldus, et õpetajal oleks andragoogiline

ettevalmistus. Üks õpetaja selgitas, et rahastamisel tuleb arvestada rühmade suurust.

“Õpilased on erineva haridustasemega, vanusega, sotsiaalse taustaga. Õppetöös on vaja rohkem individuaalset lähenemist. Optimaalne suurus võiks olla 10-12 õpilast rühmas.”

Kolm õpetajat kirjeldasid, et kui vanglasse luua e-õppe vorm, siis kõigepealt oleks vajalik luua kaasaegne tehnilise varustus. *“Arvuteid on vaja uuendada, seal on nii vanad OS-d, et isegi vahel Wordi ei ole.”* Mitmed õpetajad tõdesid, et puudub ka normaalne internetiühendus, millega saaks e-õpet korraldada, samuti on puudus õppematerjalidest.

4. Arutelu

Bakalaureusetöö eesmärk on välja selgitada e-õppe olulisus ja kutseõpetajate võimalused, takistused ja valmisolek e-õppeks vanglahariduses. Järgnevalt arutletakse nelja uurimisküsimus tulemuste üle varasema teooria põhjal.

Esimese uurimisküsimusega selgitati välja, kuivõrd oluline on e-õppe võimaldamine vanglahariduses kutseõpetajate hinnangul. Antud uuringus hindasid enamik õpetajatest e-õppe võimaldamist vanglahariduses oluliseks, kuid tõid ka välja, et alati pole see vanglas võimalik. Õpetajad nägid e-õppes potentsiaali õppetöö mitmekesistamiseks ning märkisid, et see võiks olla vajalik ressurs erakorralistes olukordades, kus traditsiooniline õppetöö jätkamine võib olla keeruline või piiratud. Ka Statimatiou jt (2022) uuringus on välja toodud, et e-õpet oleks just eriti vaja läinud pandeemia ajal, mil kõik teised seda said, kuid kinnipeetavatel seda võimalust ei olnud. Siiski tõid suur osa õpetajaid välja e-õppe olulisuse oma töö lihtsustamisel. Seda tulemust kinnitab ka Rodriques jt (2019) läbiviidud uuring, millest selgus, et e-õpe lihtsustab õpetajate tööd, võimaldades jälgida õppijate tulemuslikkust, administreerida hindelisi töid ning hinnata õpilaste sooritusi. Kokkuvõtvalt näitasid õpetajate hinnangud, et kutseõpetajad peavad e-õpet oluliseks ning vajalik oleks suurendada e-õppe kättesaadavust vanglates.

Teine uurimisküsimus selgitas välja, millised on e-õppe läbiviimise võimalused vanglahariduses kutseõpetajate hinnangul. Enamik õpetajatest hindasid oma võimalused e-õppe rakendamiseks vanglas piiratuks ning seeläbi selgusid hoopis erinevad takistused. Peamiseks takistuseks hinnati seaduste piiranguid ja erialaste digitaalsete õppematerjalide, kuid ka tehniliste vahendite puudumiste, millest viimast kinnitavad ka eelnevalt läbiviidud uuringud (Becker- Pestka, 2022; Lineo Rose, 2022; Monteiro jt, 2015; Watts, 2010). Saadud tulemuse selgitamiseks tuleb vaadata Vangistusseadust (2000), kus pole e-õppe kohta midagi välja toodud, vaid on sätestatud, et vangla peab tagama hariduse kättesaamise. Samas on

Eesti Haridus- ja Teadusministeerium välja toonud, et e-õppe puudumise tõttu jääb arendamata kinnipeetavate digipädevus, mis on tänapäeva ühiskonnas väga oluline (Ülevaade haridussüsteemi..., 2019). Sellest võib järeldada, et õpetajad tahaksid vanglas läbi viia e-õpet, aga kõrgemal tasandil pole seda soodustavaid otsused, sest seadus piirab e-õppe läbiviimist.

Kolmanda uurimisküsimusega uuriti, millised on e-õppe läbiviimise takistused. Takistusena märgiti arvuti kasutamise keeld ning kinnipeetavatele piiratud ligipääs arvutitele ning internetile. Samu tulemusi kinnitavad Becker-Pestka (2022) ja Lineo Rose (2022) läbiviidud uuringud, kus õpetajad tõdesid, et digitaalsete abivahendite kasutamine oma eriala õpetamisel vanglas oli enamasti piiratud, kuid mõned õpetajad mainisid siiski arvuti, projektori ja digitahtvli kasutamise võimalust. Samas on need kooskõlas turvaprotokollidega, mille kohaselt ei saa otseselt siiski e-õpet läbi viia, vaid neid saab kasutada õpetaja, näitamaks kinnipeetavatele vajalikke materjale (Lineo Rose, 2022). Üks õpetajatest tõi käesolevas uurimuses välja, et e-õpe eeldab vanglas töö ümberkorraldamist laiemalt ning seda ei saa teha üleöö. Sama selgus Hemmerschicki (2010) raportist. Sellest võib järeldada, et takistused, mis hetkel on, vajaksid uuendamist ja tänapäevastamist, et kaasas käia digitehnoloogia arenguga. Eesti vanglad võiksid vaadata turvaliste ja tänapäevaste lahenduste poole ja mingil moel lubama digivahendid, kuna mujal maailmas on vanglas e-õpe, siis võiks see olla eeskujuks Eestile. Kui tahame olla kaasaegsemad ja võimaldada seda, mida hariduses ette nähtud, siis peaks sellele mõtlema.

Viimase uurimisküsimusega selgitati välja, milline on vanglas õpetavate kutseõpetajate ettevalmistus e-õppe läbiviimiseks kutseõpetajate hinnangute põhjal. Enamik õpetajad on saanud mingisuguse ettevalmistuse vanglas õpetamiseks peamiselt individuaalse juhendamise kaudu, kuid mõned on osalenud ka koolitustel või täiendõppes. Siiski tõid mõned õpetajad välja, et nende ettevalmistus oli piiratud või puudulik ning koosnes vaid kiirest juhendamisest või tutvumisest vangla kodukorra ja seadustega. Sarnaselt selgus Lukacova jt (2019) uuringust, et vanglaõpetajad tunnevad puudust spetsiaalsetest koolitustest, kuna neil puuduvad täielikult täiendkoolitused. Sama kinnitab Patrie (2017) uuring, kus toodi ka välja, et e-õpet ei olegi võimalik rakendada kvaliteetselt ja tõhusalt, kui õpetajal puudub digipädevus. Käesolevas uuringus osalenud õpetajate arvates peaks vanglaõpetajate ettevalmistus hõlmama samuti mitmeid erinevaid valdkondi, sealhulgas täiskasvanute koolitust, mille tõid enamus uuritavad välja, kuid ka spetsiifilist, psühholoogilist, õiguslast, enesekaitse ning turvakoolitust. See näitab vajadust laiema ja põhjalikuma ettevalmistuse järele, et õpetajad saaksid paremini toime tulla vanglates esinevate eripäradega ning pakkuda

tõhusat ja turvalist õpikeskkonda (Hammerschick, 2010). Seejuures on enamik õpetajatest valmis kasutama e-õpet vanglas ning peavad seda kasulikuks ja vajalikuks. Neil on pigem positiivne hoiak e-õppe kasutamise suhtes ning tunnistavad selle potentsiaali vanglaõppes. kvaliteetselt ja tõhusalt, kui õpetajal puudub digipädevus. Siit järeldeb, et kutseõpetajad tunnevad puudust lisaks digipädevuse koolitusele veel täiskasvanukoolitusest, psühholoogiast, õigusalasest koolitusest, enesekaitse- ning turvakoolitusest. See kasvataks õpetajate teadlikkust ning tõstaks enesekindlust, töötamisel vanglateskeskkonnas.

Õpetajad selgitasid ka seda, et e-õppekasutamiseks tuleks eelkõige muretseda kaasaegne tehniline varustus ning internetiühendus, samuti oleks vajalik luua osadel erialadel digitaalseid õppematerjale, kuna Eestis võib sellest puudu olla. Samas on need väga kulukad, mistõttu paljud vanglad e-õpet kasutusele ei võtagi (Becker-Pestka, 2022), mis on aga vastuolus elukestva õppe strateegiaga (2020). Elukestva õppimise võimalusi peetakse küll täiesti tavalisteks, kuid ei mõelda neile, kes omandavad haridust vanglateskeskkonnas (Ülevaade haridussüsteemi..., 2019). Vanglaharidus tuleb viia võimalikult lähedale väljaspool vanglat olevate hariduste parimatele tavadele (Becker-Pestka, 2022), kuid seda ei saa teha ilma vajalike ressursside (De Maeeyer, 2019) ega korralikult koolitatud ning valmisolekuta õpetajateta (Lukacova jt, 2018). See näitab vanglas üldist vajadust sügavamate struktuurimuutuste ja investeeringute järele, et parandada vanglaõppe kvaliteeti ja efektiivsust.

Kokkuvõtteks enamus uuringus osalenud kutseõpetajatest peavad e-õpet vanglahariduses oluliseks, kuid samas puudub neil võimalus e-õpet läbi viia. Peamisteks takistusteks on kehtiv seadusandlus, mis ei sätesta e-õpet vanglahariduses, kinnipeetavate arvuti ning interneti kasutamise keeld, puuduvad tehnoloogilised vahendid ja digitaalsed õppematerjalid. Lisaks järeldeb, et kutseõpetajatel puudub täielikult ettevalmistus e-õppe läbiviimiseks, lisaks tunnevad nad puudust erinevatest spetsiifilistest täiendkoolitustest. Tulemused näitavad, et e-õppel vanglas on potentsiaali, kuid ees on mitmeid takistusi. Seega vajaks antud teema edasist uurimist ja laiemat teadvustamist.

Bakalaureusetöös esineb mitmeid piiranguid. Esimeseks piiranguks on väike valim, mis ei anna võimalust tulemusi üldistada. Usaldusväärsema tulemuse saamiseks tuleks antud uurimust korrata ja hõlmata uuringusse rohkem Eesti kutseõpetajaid, kes töötavad vanglas. Teiseks piiranguks on see, et enne küsimustiku saatmist uuritavatele ei viidud läbi pilootuuringut, et tuvastada, kuivõrd küsimused võimaldavad täita töö eesmärk ning neid küsimusi vajadusel täiendada või muuta. Õpetajad esitasid küll küsimustikku täites omapoolse hinnangu, kuid see ei avalda täielikult reaalsust. Edaspidi võiks kasutada

kvantitatiivse meetodi kõrval ka kvalitatiivset, kus kutseõpetajatel oleks võimalik anda põhjalikumaid vastuseid ning uuringu läbiviijal küsida vajadusel täpsustavaid küsimusi. Antud töö tulemused võiksid olla aluseks järgmistele uurimustele ning kasulik lugemine koolidele ja vanglatele, et mõista ja arvestada õpetajate hinnangutega, mis peegeldavad vajadust investeringute järgi, et parandada vanglaõppe kvaliteeti ja efektiivsust.

Tänuõnad

Lõputöö autor tänab südamest oma juhendajat, kes oli suureks toeks ja abiks bakalaureusetöö kirjutamisel. Lisaks tänab autor kõiki uuringus osalenud kutseõpetajaid, kes aitasid kaasa töö valmimisele.

Autorluse kinnitus

Kinnitan, et olen koostanud ise käesoleva lõputöö ning toonud korrektselt välja teiste autorite ja toetajate panuse. Töö on koostatud lähtudes Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi lõputöö nõuetest ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

Silja Šuman

/allkirjastatud digitaalselt/

23.05.2024

Kasutatud kirjandus

- Adeyeye, B. A. (2019). Challenges and Prospects of E-Learning for Prison Education in Nigeria. *European Scientific Journal*, 15 (25).
- Becker- Pestka, D. (2022). E-learning for Prisoners Experience from Sweden, Norway, Poland, Finland and Germany. *International Journal of Research in E-learning*, 8 (1), 1–24.
- De Maeyer, M. (2019). L'éducation en prison à la périphérie de l'éducation pour tous. *International Review of Education*, 65(5), 811–832.
- Eesti elukestva õppe strateegia 2020. (2020). Haridus- ja Teadusministeerium.
https://www.haridusfoorum.ee/images/haridusstrateegia/Eesti_elukestva_oppe_strateegia_loplik.pdf
- Hammerschick, W. (2010). Learning Infrastructure for Correctional Services. *Report on e-learning in European prisons-Concepts, organisation, pedagogical approaches in prison education. Learning Infrastructure for Correctional Services.*
https://epale.ec.europa.eu/sites/default/files/report_on_e-learning_in_european_prisons.pdf
- Haridussõnastik. (s.a.) <https://www.eki.ee/dict/haridus/>
- Hea teadustava. (2023).
https://eetika.ee/sites/default/files/202306/HEA%20TEADUSTAVA_2023.pdf
- Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P. (2010). *Uuri ja kirjuta*. Tallinn: Medicina
- Justiitsministeerium. (2023). *Justiitsministeeriumi programm aastateks 2023-2026.*
<https://www.just.ee/strateegilised-alusdokumendid>
- Kutseõppeasutuse seadus. (2013). *Riigi teataja I*, 28.12.2022, 49.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/128122018012?leiaKehtiv>
- Lineo Rose, J. (2022). Online Teaching and Learning in Correctional Facilities: Opportunities and Tensions. *Progressio South African Journal for Open and Distance Learning Practice*. <https://doi.org/10.25159/2663-5895/10556>

- Lukacova, S., Lukac, M., Lukac, E., Pirohova, I., Hartmannova, L. (2019). Prison Education in Slovakia from the Teacher's Perspective. *JPER*, 5 (1).
- Mahlangu, G., Zivanai, E. (2023). Offender eLearning: Asystematic literature review on re-entry, recidivism, and life after prison. *Cogent Social Sciences*, 9 (2), 2246706
- Mihelson, H. (2017, 7. mai). Justiitsministeerium muudaks vangide õpetamist, haridusministeerium seda teha ei kavatse. *Postimees*.
<https://www.postimees.ee/4103955/justiitsministeerium-muudaks-vangide-opetamist-haridusministeerium-seda-teha-ei-kavatse>
- Monteiro, A., Barros, R., Leite, C. (2015, Märts 2-4). *Lifelong learning through e-learning in Europe prisons: rethinking digital and social inclusion*.
https://www.researchgate.net/publication/281441754_Lifelong_learning_through_e-learning_in_european_prisons_Rethinking_digital_and_social_inclusion
- Õpetajate koolituse raamnõuded. (2019). *Riigi Teataja. RT I*, 22.08.2019, 10
<https://www.riigiteataja.ee/akt/122082019010?leiaKehtiv>
- Patrie, N. (2017). Learning to be a Prison Educator. *Journal of Prison Education and Reentry*, 4(1), 17-24.
- Piellera, G. (2015). *E-literacy and access to Internet as inmate's right: European ICT frameworks in correctional education*.
https://www.researchgate.net/publication/297382097_E-literacy_and_access_to_Internet_as_inmate's_right_European_ICT_frameworks_in_correctional_education
- Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus. (2010). *Riigi teataja I*, 11.03.2023, 76.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/113032019119?leiaKehtiv>
- Rodrigues, H., Almeida, F., Figueiredo, V. , Lopes, S. L. (2019). Tracking e-learning through published papers: a systematic review. *Computers and Education*, 136, 87-98.
- Stamatiou, Y. C., Halkiopoulus, C., Giannoulis, A., Antonopoulou, H. (2022). Utilizing a Restricted Access e-Learning Platform for Reform, Equity, and Self-development in Correctional Facilities. *Emerging Science Journal*, 6, 241-252.

Ülevaade haridussüsteemi välishindamisest 2018/2019. Haridus- ja Teadusministeerium.

https://www.hm.ee/sites/default/files/ulevaade_haridussusteemi_valishindamisest_2018-2019_oa.pdf.

Vangistusseadus. (2000). *Riigi Teataja I 2000, 58, 376.*

<https://www.riigiteataja.ee/akt/122032024012?leiaKehtiv>

Vanglateenistus. (2023). Õppetöö. <https://vanglateenistus.ee/karistuse-kandmine-vanglas/karistuse-kandmine/oppetoo>

Watts, J. H. (2010). Teaching a distance higher education curriculum behind bars: Challenges and opportunities. *Open Learning, 25* (1).

Lisad

Lisa 1. Ankeetküsimustik

Hea kutseõpetaja!

Olen Silja Šuman, õpin Tartu Ülikoolis kutseõpetaja erialal ja palun Teie kaasabi oma bakalaureusetöö valmimisel. Töö eesmärk on välja selgitada e-õppe olulisus ja kutseõpetajate võimalused, takistused ja valmisolek e-õppeks vanglahariduses. Uuring on oluline, sest see aitaks välja selgitada hetkeolukorra e-õppe läbiviimisest ja kutseõpetajate võimalustest, takistustest ja valmisolekust seda teha. Seega on iga Teie vastus väga oluline töö valmimisel.

Kõik Teie vastused on konfidentsiaalseid ning neid kasutatakse vaid eesmärgipäraselt uuringu läbiviimiseks. Veebiküsitlusele vastamine võtab aega ligikaudu 15 minutit.

Aitäh!

Küsimuste korral vastan meeleldi: sumansilja@gmail.com

I Taustandmed

1. Teie sugu:
  - naine
  - mees
  - ei soovi vastata
2. Teie vanus (aastates)
  - _____
3. Teie haridustase
  - keskeriharidus
  - kutseharidus
  - kõrgharidus
  - Muu: _____
4. Teie staaž kutseõpetajana (aastates)
  - _____
5. Teie staaž vanglas kutseõpetajana (aastates)
  - _____
6. Millist eriala Te vanglas õpetate?
  - _____
7. Mitu päeva nädalas Te vanglas õpetate?

- 1-2 päeva
- 3-4 päeva
- 5-6 päeva
- Muu: _____

8. Milline on Teie õppekeel vanglas?

- eesti keel
- vene keel
- inglise keel
- Muu: _____

9. Kuidas olete saanud ettevalmistuse vanglas õpetajana?

- _____

II E-õppe võimaldamise olulisus vanglahariduses

10. Palun hinnake 5-palli skaalal e-õppe olulisust vanglas. (1- Ei nõustu üldse; 5- Nõustun täielikult)

	1	2	3	4	5
E-õpe lihtsustaks Teie tööd vanglas					
Eriolukorra ajal riigis oleks e-õpe vanglas oluline					
E-õpe oleks vajalik vanglas					
E-õpe on võimalik vanglas					
E-õpe muudaks õppetöö mitmekesisemaks					

III E-õppe korraldamise võimalused vanglahariduses

11. Palun hinnake, kui võrd Teil on võimalik kasutada vanglas oma eriala ainetes e-õpet.

Üldse pole võimalik 1 2 3 4 5 Kindlasti võimalik

12. Palun põhjendage oma eelmist vastust.

_____

13. Milliseid digitaalseid abivahendeid kasutate oma eriala õpetamisel vanglas?

_____

IV E-õppe korraldamise takistused vanglahariduses

14. Kuidas hindate oma erialaste digitaalsete õppematerjalide olemasolu 5-palli skaalal?

Väga vähe õppematerjale 1 2 3 4 5 Väga palju õppematerjale

15. Millised on Teie arvates põhilised takistused e-õppe kasutuselevõtuks vanglas?

Valige kõik sobivad vastusevariandid.

- minu erialal pole e-õpe võimalik
- vanglas pole üldse e-õpe võimalik
- vangla ei pea vajalikuks
- haridusministeerium ei pea vajalikuks
- riigil pole raha
- seadused
- muu: _____

V Kutseõpetajate valmisolek e-õppe korraldamiseks vanglahariduses

16. Kuidas olete saanud ettevalmistuse vanglas õpetajana?

- täiendõpe
- individuaalne juhendamine
- koolitus
- muu: _____

17. Milline peaks Teie arvates olema vanglaõpetajate ettevalmistus enne tööle asumist? Valige kõik sobivad variandid.

- õiguslane
- psühholoogiline
- spetsiifiline koolitus vangide õpetamisel
- turvakoolitus
- enesekaitse
- täiskasvanute koolitus
- muu: _____

18. Palun hinnake, kui võrd Te kasutaksite e-õpet vanglas

- kindlasti kasutaksin
- pigem kasutaksin
- pigem ei kasutaks
- kindlasti ei kasutaks
- ei oska öelda
- muu: _____

19. Kuivõrd te oleksite valmis e-õppeks vanglas?

- kindlasti jah
- pigem jah
- pigem ei
- kindlasti ei
- ei oska öelda
- muu: _____

20. Kuidas hindate oma digipädevust?

Minimaalsed teadmised 1 2 3 4 5 Olen väga digipädev

21. Milliseid muudatusi vajaks kutseõpe vanglas?

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Silja Šuman,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

“Kutseõpetajate hinnangud e-õppe olulisusele, võimalustele, takistustele ja valmisolekule e-õppeks vanglahariduses”,

mille juhendajaks on Karmen Kalk,

reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Silja Šuman

23.05.2024